Roomas. Sest ajast peale on E. teotsenud Tartus. — Tema teoseist, mis üldise realistliku suuna juures paiguti osutavad kalduvust dekoratiivsesse stilismi, on väljapaistvamaid „Tants“ (pronks, 1925), „Naisefiguur“ (pronks, 1926), — viimane Eesti Kunstimuuseumis Tallinnas, „Enne lõppu“ (marmor, 1926), Lapse portree (marmor, 1928), pr. L. Eller'i portree (kips, 1929), „Metssikk“ (kips, 1932), „Justiitsia“ (graniit, 1935), pronksreljeefid E. Panga Tartu osakonnale „Põllumajandus“ ja „Tööstus“ (1936) jt. Peale nende on talt mäestussambad E. Vabadussõjas langenud sõjaväelasile Põlvas (1923), Tõrvas (1928), Kambjas (1929), Pilistveres (1931), Kastre-Võnnus (1932—33) ja Rõngus (1934); lisaks mainitagu perekond Tõrvand'i hauamonumenti Hallistes (1930) ja umb. poolsada portreereljeefi. — Enne siirdumist skulptuuri alale teotses E. palju muusika alal. Saksa okupatsiooni ajal võttis ta põranda all aktiivselt osa Tartu- ja Võrumaal riikliku iseseisvuse propagandast ja eesti sõjaväelastele relvade kogumisest, oli E. Vabadussõja ajal 2. diviisi teadetekogumise punkti ülemaks. E. on olnud ERK-i (Eesti Rahvuslaste Klubi) asutajaid (1931), selle põhikogu esimees a-st 1933 tänini ja ERK-ide Liidu esimees 1935—37.

Isikl. jm. saadud andmed.

A. V.; T.

* **ELLER, Heino**, helikunstnik, eelmise vend. E-i helitöist nimetatagu orkestrile: süit „Ajaviide“ (1914), „Episood revolutsiooni ajast“ (1917), tšellosoolo „Prelüüd“ (1917), sümfoonilised pildid „Koit ja Videvik“ (1918), poeem „Öö hüüded“ (1921), „Scherzo“ (1921), „Sümfooniline legend“ (1923), sümfooniline poeem „Viirastused“ (1923—24), „Varjus ja päikesepaistel“ (1926), „Sümfooniline burlesk“ (1927), „Neenia“ (1928), „Eleegia“ (1931; keelpillide orkestrile harfiga), „Viiulikontsert“ (1934), „Sümfoonia in modo mixolydio“ (1935—36); kammermuusika alal „Sonaat“ klaverile (1920), „Sonaat“ viiulile ja klaverile (1922), kaks keelpillide kvartetti (nr. 1 1925, nr. 2 1930), peale selle prelüüdid klaverile (1920; ilm. 1. vihk „7 prelüüdi klaverile“, Tall., 1932), mitmed palad klaverile („Kellad“, komp. 1926, ilm. Tall. 1933; „Eesti tants“ 1933, ilm. Tall. 1935), ning teisi palu viiulile ja tšellole.

Isikl. saadud andmed; Post. 1937, nr. 64, 65; A. Kasemets, Eesti muusika arenemislugu (1937). *J. A.; T.*

EMBLIK, Johan, põllumajandustegelane, sünd. 5. III 1866 vkj. Viljandimaal Õisu Ülemõisa kiltri pojana, õppis Viljandi khk-koolis ja erakursusil, lõpetas 1898 Braunschweigis põllutöö ja piimatalituse kooli ja 1902 Tartu loomaarsti-instituudi juures piimanduse bakterioloogia kursuse; ta on viibinud hiljemini korduvalt välismail teadmisi täiendamas. E. töötas 1899—1901 piimatalitusis Saksamaal ja Hollandis, 1901—10 Kaunase (Kovno) kub-s piimanduskoolis õpetajana, pärastpoole piimanduse instruktorina. Sealt kirjutas ta „Postimehele“ piimanduse arendamise vajadusest Eestis. Asunud 1910 Eestisse, oli ta üle 20 a. kestel tähtsamaid piimanduse eriteadlasi ja piimatalituste korraldajaid; surn. 3. IV 1935 ukj. Tartus. — E. omab suuri teeneid võitööstuse arendamisel. Ta on teotsenud lühemate vaheaegadega mitmete organisatsioonide ning asutiste juures kuni 1933, instrueerinud piimaühinguid ja meiereisid, pidanud loenguid kursusil, töötanud piimanduse laboratooriumides, kirjutanud hulk artikleid ajalehis ja -kirjades („Põllutööleht“, „Põllumees“, „Piimasaaduste Väljaveo Kontrolljaama Teataja“, „Piimandus“ jt.). Eriraamatuna on E-lt ilmunud „Piimatalituse õpetus“ I, II (Tartu, 1915; Tall., 1920) ja „Näpunäited meieritele eksportvõi valmistamiseks“ (Tall., 1927).

Isikl. jm. saadud andmed; Post. 1935, nr. 92; „Agronoomia“ 1935, nr. 6.

K. L.

ENANDER (aadeldatult **Enanderhjelm**), **Johan**, rootsi kohtutegelane, sünd. 30. X 1660 Rootsis, siirdus Upsala ülikooli lõpetamise järel 1683 kohtuteenistusse, oli tegev kindralkubermangu- ja sõjafiskaalina Riias a-st 1691 ja Tartu õuekohtu assessorina 1695—1707; hiljemini teotses ta peamiselt Rootsis, kus suri 24. VII 1732 ukj. — E. tõlkis tähtsamad Rootsi õiguse allikad saksa keelde, varustades neid ühtlasi märkustega ning pidades seejuures silmas ka Eesti- ja Liivimaa õigust. Ta toimetatud ja tõlgitud on „Schwedisches Land-Recht“ (Riia, 1709), „Des Reichs Schweden Stadt-Recht“ ([Riia], 1709), samuti toimetatud „Liefländische Landes-Ordnungen“ (3. tr., Riia, 1705, 4. tr. 1707).

G. Elgenstierna, Svenska adelns